

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefon száma 124.	Felőlő szerkesztő Dr. Kiss Pál. FELŐLŐ SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 83.	Szerkesztőség és kiadóhivatal Dossowty-tér 7. szám alatt	Hirdetéseket díjazás szerintünk
---	---	---	---------------------------------

Az „olcsó” pénz.

Makó, december 10.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa leszállította a kamatát 1/2%-al. A 6%-os bankkamatláb tehát, amely több mint egy esztendőig volt érvényben, 5 és 1/2%-ra mérsékelte. Most már ezzel a kamatlábbal lehet számolnia mindazoknak, akiknek a jegybanknál váltóhitelük van. Ennyit: sem többet, sem kevesebbet jelent a kamatláb-leszállítás.

Semmi oka sincs az országnak, hogy a hivatalos bankkamatláb leszállításán ujjongjon. Nagyon is téves volna az a felfogás, hogy most már elmúltak a rossz idők és a közgazdaság felszabadult a hitelválság nyüge alól vagy hogy a ráta leszállítása egyáltalán véget velt, akárcsak a hitelválságnak is.

Az olcsóbb bankkamatláb nem jelent egyebet, mint azt, hogy azok a kiváltságos cégek és egyének, akiknek a sors megadta azt a szerencsét, hogy váltóik egyenesen, avagy valamely pénzintézet reeszkompjakként a jegybanknál elfogadják, most már nem 6%-os leszámítási kamatot fognak fizetni, hanem csak 5 és 1/2%-ot. Pedig ez a kör aránylag csak egy kis töredéke a hitelre szoruló közgazdaságnak, a mit legjobban illusztrál, hogy a jegybank váltótárcája a legutóbbi kimutatás szerint 833 millió volt, holott az egész országban, a pénzintézetek váltótárcája megközelíti a 4 milliárdot. Legalább 3 milliárdnyi váltó után tehát az adósok nem az olcsó bankkamatlábát fizetik, hanem azt a rettenetesen megrágtat kamatot, amely ország szerinti a 8, 10 sőt 12%-ot jóval meghaladja és amelylyel szemben a törvényileg megengedett 8%-os kamatláb csak a papíron van meg. Már pedig bennünket éppen ezek a széles rétegek a gazdasági életnek, a kereskedelem és ipar nagyszámú közkatonasága érdekel, akik ennek az országnak dolgozó, produkáló nagy hadseregét teszik.

Ezek tulnyomó nagy részének vagy egyáltalán nincs hitele vagy pedig csak lehetetlen feltételek mellett jut kölcsönpénzhez. Mit ér a nemzet e széles rétegének az, ha a közgazdasági élet felsőbb tízeze 1/2%-al olcsóbban kap hitelt az eddiginél? Vajjon segít-e a hitelválság folyamán meggyengült nagyszámú kereskedő és iparoson az, hogy a fővárosi milliós malomvállalatok, avagy a milliósos gabonakereskedők mártól kezdve 1/2%-al kevesebb kamatot fognak a jegybanknak fizetni? Frázis tehát az, hogy a féléves ráta-leszállítás most már az egész országban hirtelen javulást fog előidézni.

A bankkamatláb leszállítása egyelőre csak a legnagyobb pénz-

intézeteknek fog hasznára válni, amennyiben passzív kamatlábuk 1/2%-al való mérséklése még húzamosabb időn keresztül kamattyeseségüket fogja szaporítani. Ellenben a kereskedelem és ipar széles rétegei a ráta leszállításának egyelőre nem igen örvendezhetnek; mert akinek eddig nem volt hitele az a féléves ráta-leszállítás után sem fog kapni, akinek pedig eddig 10-12 és még több százalékos kamattal kellett fizetnie, arra nézve igazán nem jelent megváltást az, vajjon a 12, vagy 11 és 1/2%-os kölcsönpénz teszi-e tönkre. A hitelválság folyamán kiderült, ugyanis annak a közkeletű állításnak a hazugsága, hogy csak az a pénz drága, amelyik nincs.

A gyakorlati életnek és az üzleti forgalomnak alapos megfigyelése kétségtelenül tette, hogy a kereskedelem nagymérvű pusztulásának főoka a túlságosan drága pénz volt, amelynek exorbitáns kamatterhet a legtöbb üzlet nem bírta el. Ezen a bajon pedig a féléves rátaleszállítás igazán nem segít.

Az ország agyongyötrött, gondok között vergődő kereskedőinek és iparosainak tehát semmi okuk sincs arra, hogy kivilágítsák az ablakukat a féléves ráta-leszállítás örömeire. Az ő bajuk tovább tart, az ő küzdelmük nem ért véget!

Jó lesz ezt hangosan odakiáltani azoknak a nagyhatalmasságoknak, akik a pénzügyi olimpus magaslatain trónolva nem látják a sok kereskedő és iparos baját és most már azt hirdetik, hogy vége a nyomornak és szenvedésnek. A jegybank igenis, megtette a kötelességét: most már rajtuk a sor, hogy a jó példaadást kövessék.

MI ÚJSÁG A POLITIKÁBAN.

A delegációs ülése.

Ma délelőtt folytatta a magyar delegáció a külügyi költségvetés tegnapi megkezdett tárgyalását. Már elmúlt tíz óra, de a delegátusok csak lassan gyülekeztek. Elismeréssel emlékeztek meg a delegáció tegnapi érdekes és magas szellemű vitájáról s általánosan elismerték, hogy az ellenzék nagy készültséggel és erős fegyverzetel tárgyalja a külpolitika nagyfontosságú ügyeit. Károlyi erős hangú kritikája után a munkapárt nagy tetszéssel fogadta Berzeviczy Albertnek a külügyminiszter politikáját védő beszédét, de élénk figyelemmel kísérték gróf Andrássy Gyula hatalmas felszólalását, melyet maga Tisza Istrán is feltűnő előzékenységgel honorált és beszéde végén még a

belpolitikai helyzetről szólva is meglehetősen konciliánsnak mutatkozott.

Ma csak délelőtt ülészik a magyar delegáció, délután a tengerészeti bizottság tart ülést, Berchtold pedig az osztrák delegációban lesz elfoglalva. A kormányt és a delegáció vezetőségét élénken foglalkoztatja a delegáció időbeosztása. Eredetileg úgy tervezték, hogy ezen a héten véget ér az érdemleges tárgyalás, most azonban ez bizonytalanná vált, mert nemcsak a magyar, hanem az osztrák delegáció tanácskozása is elhúzódott. Hétfőre képviselőházi ülés van összehívva és így valószínűleg kedden lesz a magyar delegáció utolsó érdemleges ülése.

A közkórház kibővítése.

Elmeosztályt építenek a kórházhoz.

Most, mikor az emberi idegrendszer elfajulásának és megbetegedésének korát éljük, két dolgot tapasztalunk, azt nevezetesen, hogy megtekinnek a börtönök, még inkább az elmeegógyintézetek beteg embertársainkkal. Mondásunkban nincs semmi túlzás, mert bizonyított szinzigazság, hogy sok büns ember van olyan a börtönben, ki bűnét bomlott idegrendszerénél fogva követte el és inkább a kórházban, mint a börtönben volna helye.

Magyarországon évek óta folyton építik, szaporítják az elmeegógyintézeteket, maga az állam egyre szaporítja elmeegógyintézetek számát, mégis azt tapasztaljuk, hogy a folyton szaporodó elmebetegnek számára nincs Magyarországon a kórházakban megfelelő, illetve elegendő hely.

A csöndes örültek ezrei szabadon döngönek, pedig ezek minden pillanatban őrlőgöggé, tehát mindenre veszélyessé válhatnak. Így történt tegnap estefelé Makón is. Egy 34 éves ember, ki körülbelül 10 év óta csöndes elmebeteg, egyszerre őrlőgöngni kezdett. Mindenkit megakart ölni. A rendőrség segélyét kellett igénybe venni. A vármegyei közkórház elmeosztályába akarták szállítani. Nem lehetett, mert nem volt már ott számára hely.

E szomorú körülmény arra indította Hervay István alispánt, hogy a vármegyei közigazgatási bizottságnak mai ülésén előterjesztést tegyen a vármegyei közkórháznak elmeosztályval való kibővítése iránt.

Mint hogy az elmeegógyintézetek létesítéséhez az állam maga is minden esetben segédkezni nyújt, a közigazgatási bizottság általános helyesléssel fogadta az alispán elő-

terjesztését és megbizta őt a nagyfontosságú terv megvalósítása érdekében a további lépések megtételével.

A közművelődési alap 1914. évi jövedelmének felosztása.

A vármegyei közigazgatási bizottság határozata.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága mai ülésén osztotta fel a közművelődési alap 1914. évi jövedelmét, melynek jótéteményeiben a bizottság a következőket és a következő intézményeket részesítette:

Leszichné Benczur Lidia csanádabarti, Györfly Apollonia kevermesi, Szarka Ida kunágóti óvónők fizetése egyenként 900 korona, összesen 2700 korona.

Györfly Mária sajtényi, Grogor Emma nagybányhegyesi községi óvónők fizetésének kiegészítésére egyenként 700 kor., összesen 1400 korona.

Makolay Emma battonyai községi óvónők fizetésének kiegészítésére 400 korona. Ocskay Antoin apátfalvai, Szekerke Róza dombegyházi óvónők fizetésének kiegészítésére egyenként 300 korona összesen 1000 korona.

Kohonné Back Zsófia, Németh Mária nagylaki, Schlöghné Narcisz Mária battonyai községi óvónők fizetésének kiegészítésére egyenként 100-100 korona, összesen 300 korona.

Petkéné Kovács Rozália királyhegyesi állandó munkavezetőnő évi fizetése 600 korona, Rieger Juliánna, Tamerné Fluck Katalin battonyai állandó menház vezetőnők évi fizetésének kiegészítésére egyenként 100 korona, összesen 800 korona.

Kisiratos, Kövegy községekben szervezendő nyári menedékház szervezésével megbízott vezetőnők fizetésének kiegészítésére 100-100 korona, összesen 200 korona.

A kisdombegyházi községi iskola fenntartásának részben fedezésére 200 korona.

A Ludovika Akadémia ösztöndíjára 1200 korona.

A vármegyei szinpartoló egyesület részére megszavazott segély első részlete 1000 korona.

A községi jegyzői tanfolyam hallgatóinak ösztöndíjra 300 korona.

A jegyzői fiuinternátus alapítványára 300 korona.

Az Arad város sikelema nevelő intézetében elhelyezett csanádvármegyei gyermekek tartására 800 korona.

A Dmke. makói internátusának segélyezésére 700 korona.

Az országos magyar háziipar egyesület részére megszavazott 1000 koronás segély VII. részletére 100 korona.

A vármegyei gyümölcs és zöldségtelep segélyezésének V. részletére 1000 korona.

A kunágotai állami elemi népiskolának kézügyesítő anyag beszerzésére 200 korona.

A vármegyei szakkönyvtárjára 300 korona.

A törvényhatósági bizottság határozata folytán Zrinyi Miklós belgrádi szobrára 50 korona.

A tanügyi lap cájaira 200 korona.

A tűzoltószövetség segélyére 200 korona.

Az árvízkarosultak javára 500 korona.

A Juliánegyesület részére 100 korona.

Itt említjük meg, hogy a közművelődési alap kamatainak illetően való odaítélésénél felszólalt Polányi László kir. tanfelügyelő, mint aki legilletékesebb, hogy a tanítók jutalmazásánál elmondja véleményét. A kir. tanfelügyelő — igen helyesen — annak a véleménynek adott kifejezést, hogy a tanítók jutalmazásánál, illetve segélyezésénél elsősorban az érdemesség s kiválóság érvényesüljön s ne tekintessék az igaz érdem s kiválóság jutalmának, habár ezáltal a személyek ellen nincs is kifogása. Kifejtette ezután a kir. tanfelügyelő, hogy a jövőben csak úgy van értelme a közigazgatási bizottság ily irányú segélyezésének, ha a jutalmakat megfelelő gondossággal az arra legérdemesebb s legkiválóbb tanítóknak fogják juttatni. A bizottság a legnagyobb figyelemmel hallgatta a kir. tanfelügyelő helyes s mindenképen igazságos szavait, — de határozni a maga jelöljei mellett határozott.

Kiváló tanítók segélyezésére: Martinek Bella, Gerő Hermin, Kucsinkáné Horváth Jolán és Major Irén, egyenkint 100 kor., összesen 400 korona.

Batthyányi színház segélye 100 korona.

Vakokat gyámoltó egyjegy részére 100 korona.

Országos Közművelődési tanács részére 200 korona.

Végül: Mozgófénykép vetítő készülékeinek beszerzésére 100 korona.

A kiosztásra váró jövedelem e szerint 14850 koronát tesz ki.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, piperezappant, kozmetikai, arc- és kézipórási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeket a legjobbból a legjobbakat olcsónak a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent „ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESÍTŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ” illatszert- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7 sz.

Kiadó lakás

Egy padolt szobából, konyha, éléskamra és fűszszinből álló lakás kiadó és azonnal átvető. Cim a kiadóhivatalban

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár december 11. Csütörtök Róm, kath. Damaz p. Protészás Dóme Görög orosz november 27. Irénark Nap kel 7 óra 39 percekor nyug-szik 4 óra 07 percekor.

Időjárás. A budapesti meteorologiai jelentése szerint a következő: Egyelőre lényegtelen hőváltozással való okány, szeles és többnyire csapadékos (hó vagy eső) idő várható, később hőszűnyedés valószínű. — Sürgönyprognózis: Változó, szeles, sok helyütt csapadék, később hidegebb. Dali hőmérséklet 10 C.

— Petrovics főbíró ügye. Ismeretes, hogy a vármegye közigazgatási bizottsága fegyelmi vizsgálatot rendelt el Petrovics Mihály battonyai főszolgabíróval szemben és a fegyelmi vizsgálat lefolytatásával Hervay István alispán bizottság ezen intézkedése ellen Petrovics Mihály főbíró összeférhetetlenségi bejelentést tett, melyben kifejté, hogy az alispán a köztük fennálló feszült viszonyról fogva ügyében pártatlanul nem járhat el. Az összeférhetetlenségi bejelentést s mai napon tartott ülésében tárgyalta a vármegye közigazgatási bizottsága, de annak helyét nem adott, sőt a bizottság Návay Tamás indítványa folytán a főbíró által főhozott vádakkal szemben rossz hírlását fejezte ki és bizalmát szavazott az alispánnak. Itt említjük meg, hogy Petrovics Mihály kinalgatása e hó 18-ikára van kitűzve.

— Kinevezés. A vármegye főispánja Bauer Lajos vármegyei kiadót ma tiszteletbeli írod igazgatóvá nevezte ki. A kitüntetés ez alkalommal egy minden tekintetben arra érdemes embert ért, ki több, mint három évtizede működik a vármegyénél szorgalommal és lelkiismeretes becsületességgel.

— A vármegye adózása a múlt hóban. Csanádvármegye adóbeszolgáltatásán nem igen látszik a gazdasági pangás és a nagy pénztelenség. Az ország minden részében általános a panasz, hogy az adóbeszolgáltatás rossz. Csanádvármegyében ez nem mondható silánynak, bár a néhány utolsó hónapnak adóbeszolgáltatása mögött maradt bizonyos mértékben az előző évinek de azért az említett utóbbi hónapok adóbeszolgáltatása sem mondható rossznak. A legutóbbi, november hónapnak adóbeszolgáltatása meg ellentétben áll a mostani gazdasági viszonyokkal, mert a várakozáson felül jó volt. Erről részletes jelentéssel szolgált Tokody Viktor kir. pénzügyigazgató a vármegyei közigazgatási bizottságnak mai ülésén.

Csaknem minden adónemnél emelkedés mutatkozik a múlt év hasonló hónapjával szemben. Így egyes állami adóban ez év november havában befolyt 504536 korona, ezzel szemben a múlt év november havában csak 368242 korona folyt be, így ennél az adónemnél 136294 korona az emelkedés. Hasonlóképpen áll a dolog a fogyasztási és italadó besolgáltatásánál is. Ebből befolyt a múlt hóban 751228 korona, a múlt év novemberében pedig 626276 korona, vagyis ez év november havában az emelkedés 124952 korona. Némi visszaesés csak a hadmentességi díj és vizszabályozási járulék besolgáltatásánál tapasztalható, mert az előbbi adónemnél 249, az utóbbinál 4264 korona a visszaesés.

— A hagymaszövetkezet ügye a közigazgatási bizottságban. A makói hagymatermelők szövetkezetének ügyével ma egy interpelláció kapcsán foglalkozott a vármegye közigazgatási bizottsága is. Mikor a vármegye alispánja bejelentette rendes havi jelentését Urbán Péter báró interpellációt terjesztett elő, melyben kérdést intézett az alispánhoz, hogy a hagymaszövetkezetnél levő szabálytalanságok megállapítása végett a kereskedelmi törvény értelmében, mint hatóság, megtette-e a szükséges lépéseket? Az alispán nyomban válaszolt az interpellációra, mikor is kijelentette, hogy figyelemmel kísérte a hagymaszövetkezet dolgait és miután értesült arról, hogy kimondták a főlszámolást és ennek megejtésére a törvényszéktől kértek szakértőket, fölőlslegesen tartotta a beavatkozást, mert az ügyet a törvényszék kezében a kereskedelmi törvényeknek megfelelően is a törvényes kezekben látja.

— A tehénjárás gazdaság panasz. Az elmúlt évben, mint arra még igen sokan emlékeznek, Tóth József a diatikus a Maros partján, a tehénjárás gazdaság tulajdonát képező területen repülőversenyt tartott, mikor is a tehénjárás gazdaság 200 korona térdiját kötött ki magának Tóth Józseffel szemben. Minthogy Tóth József a kikötött 200 koronát meg nem fizette, a tehénjárás gazdaság több tagja azt indítványozta tehénjárás gazdaság közgyűlésén, hogy 200 korona térdij megfizetésére a tehénjárás gazdaság elnöke Cs. Kiss István köteleztessék. Ennek az indítványnak azonban nem adott helyet a tehénjárás gazdaság közgyűlése, miért is az elégtelenség a közgyűlési bizottsághoz felebbeztek. A felebbezést ma tárgyalta a vármegye közigazgatási bizottsága és elutasította azt.

— Hordó lett a koporsója. Vidáman dolgozgatott a műhelyében Hiporán János nagyszentmiklósi ácsmester. Többek közt bemászott egy káposztás hordóba és belülről kalapálta. Egyszerre csak kiszólt a hordóból a segédeihez: De külföldös hangja van ennek a hordónak, mintha koporsó! Ácsolnék! Ebben a pillanatban szívszélhűdés érte. Holtan rogyott össze a hordóban.

— A bánhegyesi botos meg a segéte. Magyarbánhegyesen méregeti a lisztet meg a sőt Schönbeg Jakab kereskedő. Segített neki ebben a munkában Szilágyi István kereskedősegéd is, olyanformán, hogy ami megtejszett neki a boltban azt egyszerűen a kabátba csusztatja. A kereskedő észrevette a lopást s feljelentette a hűtlen segédet, aki közel 500 korona értékű árut lopott el a gazdájától. A hűtlen segéd ellen megindult az eljárás.

— Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek: Kópás Sándor Tóth Erzsébettel. Hári Mihály Sánta Rozáliával. Elhaltak: Hajdu János 90 éves, Biri Etelka 10 éves, Görbe István 15 éves korában.

— Myllatkozat. Tekintetes Szerkesztő ur! Miután a „Makói Újság” az ott f. évi december 6-iki számában közölt „Mi van a kanyaróval” című cikkre beklődött, személyemre vonatkozó részére tett észrevételemet nem adta ki, tisztelettel kérem, méltóztatassék alábbi soraimnak b. lapjában helyet adni. Mivel az előforduló járványos

betegségeket a sürgősségre való tekintettel az osztálytanítók közvetlenül jelentik az illető orvosnak, ennél fogva a Szegedi-utcai iskola bezárásáról én is a lapokból értesültem. Hogy a tanítók ilyen bejelentést akkor még, tekintve, hogy csak 7 esetről volt 450 tanuló közül tudomásuk, nem tettek, ezt is a kir. tanfelügyelőnél tudtam meg, mikor ez ügyben engem oda hívtak. Hogy még is a „Makói Újság” nyilatkozója szerint az após és vő, a Makucák és Tókosok révén miért kerültem én is ebbe az igazán szélharcnak nevezhető ügybe, nem értem. Azt sem kutatom, hogyan állapította meg a nyilatkozó orvos ur, hogy egy osztályban 30 járványos beteg talált. Ez mind nem tartozott reám. Ez mind olyan dolog, amibe laikusnak tényleg beleszólása nincs. Nekem az egész ügyben csupán annyi részem van, hogy a kir. Tanfelügyelő ur utasítására és az ő nevében az Alispán urhoz mentem az illető tanítóval, kitől a Tanfelügyelő ur érdeklődően az iskola bezárása iránt — meg tudta a fentieket. Ott előttem a tanító előadta az ügyet. Én tehát sem pró, sem kontra abba nem avatkoztam. A tanfelügyelő urat s bizonyára az illető tanítót is tisztán az iskola érdeke vezette, hogy t. i. 7 eset miatt — akkor még annyi volt — a tanítási eredmény ne kockáztassék, nehogy úgy járjunk, mint 3-4 év előtt, mikor épp ez időtáiban az összes iskolákat járvány miatt bezárták egész újv. utánig és karácsony előtt egy héttel újabb orvosi véleményre kinyitották, de a gyermekeknek 90 százaléka nem jött fel. Én „az iskola bezárása, vagy be nem zárása felől” sem mint „após”, sem mint „Tókos” ok be nem folytam: csupán hivatali főnökömnek az iskola érdekében adott utasítását követtem, úgy, amint fentebb előadtam. S ha nyilatkozó vagy cikkíró ur a reám vonatkozó kitételeivel ezzel ellenkezőt akar sejtetni az olvasóval, azt határozottan visszautasítom. Makó, 1913. december 9 én. Tisztelettel Tókos Izsák áll. isk. igazgató.

— Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim” férfi gummi övszer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Portó 30 fillér.

„Hez”, Budapest, VIII. Kőfaragó-utca 7. Diszkrét szétküldés.

Csanádmegye

a múlt hóban.

Az alispán havi jelentése.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőt tartotta meg Markovics Manó dr. főispán elnöklésével rendes havi ülését.

A bizottság mai ülése elég gazdag helyes indítványokban és határozatokban, melyekről részint lapunk hírvonatában, részint külön közleményeiben számolunk be. Az alábbiakban csak az alispán havi jelentéséből emeljük ki a fontosabb és a közönséget érdeklő részeket.

A megyebizottsági tagok választásának igazolása.

Az adminisztráció menete a múlt hóban zavartalan volt. Az igazoló választmány november hó

22-én tartott ülésében ig zolta a hó 2-án megejtett megyebizottsági tagválasztásokat. Tizennégy kerületben igazolta a választásokat, elutasítva egy elkésietlen benyújtott felebbezést, a makói I. kerületben azonban Péger Imre makói lakos felbbezése folytán az egy szavazatiöbbséggel megválasztott dr. Kardos Izsó mandátumát a döntő szavazat érvénytelensége miatt megsemmisítette.

A vármegye belső ügyei.

A belügyminiszterium rendelkezése következtében érintkezésbe lépett a vármegye alispánja a vármegyei pénzek magasabb kamatoztatása érdekében a helybeli három érdekelt pénzintézet vezetőségével. A belügyminiszterium jóváhagyta a Thaisz Géza központi járási főszolgabírónak a még nem jóváhagyott, módosított nyugdíjszabályrendelet alapján történt nyugdíjazását. Meghirdette az alispán a vármegyei szolgaszemélyzet 1914 ik évi ruhaszükségletére a pályázatot. Az 1914 évre szóló vármegyei költségvetést, a kihirdetési idő lelelte után felterjesztette a belügyminiszteriumhoz.

Az Erzsébet árvaház átadása.

November hó 9-én adatott át rendeltetésének ünnepélyes formák között az Erzsébet szerzetsház, amely ünnepélyen részvett a vármegye tisztikara. Ezzel kapcsolatban megemlíti az alispán, hogy a belügyminiszterium jóváhagyta a vármegye azon határozatát, amely megengedte, hogy a volt vármegyei árvaházból továbbnevelésre kihelyezett árvák felügyeletével megbízott volt gondnok 600 koronáig terjedő tiszteletdíjban részes tessenék.

Panasz az Acsev. ellen.

Makóváros polgármestere panaszi emelt a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnál az Arad-csanádi vasúttársaság ellen s kérte, hogy a vasúttársaság köteleztessék a vasúti pályaudvar mellett a mulban meglévő, azonban betömött öt vízátvezető helyreállítására. E panaszra vonatkozólag azonban még nem érkezett le a miniszter döntése.

Fegyelmi ügyek.

Sonkovich János Makó városi adóügyi tanácsost hivatali hanyagságban vétkesnek mondotta ki az alispán s 100 korona megfizetésében marasztalta. A határozat még nem emelkedett jogerőre. 100 koronában marasztalta Makóváros polgármestere Bóna Pál alkapitányt hivatali engedetlenség miatt, aki ez ellen felebbezett. Rákossy Gyula rendőrkapitány és Pekánovics Dániel főmérnök fegyelmi ügye a tiszti főügyésznél van véleményezés végett. Hiva elvesztésre ítélte az alispán Demeter István nagylaki községi segédjegyzőt hivatali sikkasztás vétsége miatt, ellenben az elsőfoku határozat megváltoztatásával Kiss Andor községi jegyzőt felmentette a vád és következményei alól.

Egy új és egy átjatszott
 ::: modern rövid :::
zongora
 jutányos árban eladó
Weisz Ármín főkántornál.

A MAKÓI PIACRÓL.

Olcsóbb a hagyma.

Csunya kellemetlen idő járt a mai piacra, melynek forgalma azért meglehetősen volt. A kellemetlen időjárás következtében a gabona árak emelkedtek valamicskét, viszont a hagymaárakba beleütött a krach. A mint már a multkor megírtuk, a külföld nem igen volt hajlandó magasabb árakat fizetni a hagymáért s mikor már 9 korona felé haladt a hagyma ára, már akkor féltették az árakat s jelezték, hogy a baj külföldről fog jönni, amely nem igen lesz hajlandó a hirtelen áremelkedést honorálni. Sajnos így történt s mára már a szépen indult árak alaposan letörték.

A gabonapiac kissé szilárdabb volt ma. A buza ára Budapesten 22 korona 40, Makón 20 korona 40 fillérbe került.

A kukorica 12 koronába került Makón, 11 koronába Budapesten.

A hagymára ma rossz idő járt. A vöröshagyma métermázsájáért 7 koronát fizettek Fokhagymáért 50-52 koronát. Dughagymáért pedig 26-27 koronát.

Gyilkosság egy lakodalomban.

Megölték a vőfélyt.

Mezőberény községben péntek hajnalban rémes gyilkosság híre izgatta fel a kedélyeket, már csak azért is, mert a gyilkosság aktív és passzív szereplői a legtekintélyesebb mezőberényi gazdák gyermekei.

A gyilkosság részleteiről a következőkben értesítenek bennünket:

Csütörtökön hatalmas lakodalomra gyűlt össze Mezőberény polgársága. Hoffmann Iván tekintélyes eszdelegény tartotta lakodalmat Erl Erzsébet színién gazdag szülők leányával. A lakodalomra a rokonság mindkét részről teljes számmal megjelent. Ott volt a Winter és az Ajler familia is.

A két család fia Winter József és Ailer Mihály régóta haragosok voltak egymással, de a násznép azt hitte, hogy a kedélyes mulatságot torzskodásukkal nem fogják megzavarni.

De nem így történt. Úgy két óra tájban, pénteken hajnalban, amikor a két legény már nagyobb mennyiséget ivott, összeszóval oozott.

A civódásnak az lett a vége, hogy Ailer Mihály revolvert rontott elő s azzal hasbalította vetélytársát, aki acra bukott és azonnal meghalt.

Aileri a vendégek lefogták s átadták a csendőrségnek, majd a halottat takarították el és nyomott kedéllyel szétoszlottak.

Minden jel arra vall, hogy Ailer előre megfontolt szándékkal hajtott végre a gyilkosságot.

Ailer Mihályt erős csendőrfedezet mellett az ügyészség fogházába szállították.

Eladó ház és üzlet.

Királyhegyesen levő sarokházam, ahol jelenleg jömeneteln **üzlet és korcsma van,** szabadkézből örökáron eladó. Értekezni lehet Ferencsik P. Jánosnál Királyhegyesen.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(236)

43. fejezet.

Kihallgatva, meglesve.

Az igazoltól sápadtan nézett a tömérdek bankóra.

— Lássuk a három ezres bankót! susogta halkán. Hátha a hamisítványokból való s a gróf azért küldi a figyelmeztetést!

Derecsky kitergette maga előtt a három darab ezrest s nézegette, vizsgálgatta a magyar szöveget.

Pillanat alatt meg is találta a hómályos sorokat.

— Megvan! mondá diadalmasan. Hamis bankókkal üzérkednek! Semmi kétség benne! kezemközt a bizonyíték!... Ah, Szegfi ur, megfogom én kendet is, a gróf már hálomban van! A hatalmas, az erős én leszek!

Párszor megnézte még az újságszeriat hamis ezreket, aztán viszatette az összes pénzt a táskába és végig nyújtózott a pamtagon.

— Mit tegyek most! főprenkedt magában. Hol kezdjem? A bizonyíték nem teljes. A gróf becsületes uton is birtokába juthatott a hamisítványoknak, épen úgy mint a bankok, melyekről a lapok írnak. Nem meri nyíltan bevallani, hogy hamis ezreket kapott, különben elveszti a pénzét. Szépszerével akar hát tudni rajuk. Igen, így is lehet a dolog!... Azért óvatosan kell itt kutatni, nyomozni, szimatolni! A rendőrséget beavatni korai dolog, mert még engem találnának elzárni. Az éjjeli vonatral hazamegyek és — meglepem az új földesurat.

44. fejezet.

Az ostrom.

Korbay karjára füzte Pétsy Dénesné és a Svábhegy kihalt, s raga levelekkel teleszórt utjain sétálni vitte.

(Folyt. kö.)

ERENGE
 MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ

Itt először!
 Csütörtökön, december 11-én este 8 órakor műsoron:

Az utolsó csók.
 Nagyszerű dráma 3 felvonásban.

A három anyós.
 Kacagiató.

Az ablakredőnyök.
 Humoros.

Az Abruzzo hegységben.
 Színes természeti.

A monacio óceánogr. múzeum.
 Természeti felvétel.

Tisztalettel
AZ IGAZGATÓSÁG.

ÉPÍTŐ ÉS KÖMÜVES MESTERI VIZSGÁT LETENNI SZÁNDÉKOZÓK FIGYELMÉBE.

Az új ipartörvény úgy az építőmestri mint a köművesmestri oklevél megszerzése és jogosultsága körül fontosabb újítást hoz be. E célból, valamint a téli hó napokra való tekintettel elhatároztam, hogy úgy a budapesti építőmestri mint bármely helyen letendő köművesmestri vizsgára, valamint az építőmestri vizsgával esetleg kapcsolatos elővizsgára készítek elő.

E készítesem alaposága és a jelöltek törekvése mellett tanfolyamom bizárolagos sikerre vezet.

Vidékieknek minden körülmény tekintetbe vételével igen kedvező. A jelentkezések számára és a rendelkezésre álló tanulmányi idő rövidsége folytán minden jelöltnak érdekében áll a mielőbbi jelentkezés, mivelgőből a tárgyban a nap bármely szakában értekezhetni alulírott nál. Levélelbeli megkeresésre azonnal válaszol.

DR. REGDON ISTVÁN ÉPÍTÉS Z
 SZEGED, Jókai-utca 12.

Legszórakoztatóbb
 hangszereket szállítja
WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY”
 Budapest, József-körút 15. (Telefon.)
 A milánói, párisi és londoni kiállításokon az első díjjal kitüntetve.
 Hegedű 16 db., fűszerelessel 12 kor.
 Jogaatárogató, billentyűkkel 18 korona
 Kétsoros hangverseny harmonika 25 k.
 Beszélőgép hatalmas hangú 40 kor.
 Csodareztrombita, erős 6 korona.
 Varázshúvola, ajándékkal 4 korona.

Javítási szakkühelyek
 Fényképes árjegyzék ingyen.
 Óvást! Ügyeljen a „WAGNER” névre és 1-ös 5. házszámra.

Fontos értesítés! Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonosan emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából kénytelenek voltunk tetemesen megnagyob bitva áthelyezni: **Budapest, VIII., Köfaragó-u. 7. sz. alá,** ahol ezentul mindenemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabban elégíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket i. t. vevőközönségünk b. párfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban **egy ingyen bevásárlási napot rendezünk.** Minthogy ezen tetteleik itt részletezni helyszüke miatt nem lehet, egyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová ingyen és bérmentve megküldünk.

Címünk: **Parfumerie „H. E. L.” illatszerár és háztartási cikkek szaküzlete**
 Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7. szám.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Ajánlja elsőrendű minőségű lisztjeit, korpát, decét, magdarát, tengeri darát és kását, valamint

fűszereket a legolcsóbb napi áron.

Detailélarusítás malmi üzletben, színházzal szemben, Ott Károllyal szemben és a Takarékpénztár épületben levő üzletekben.

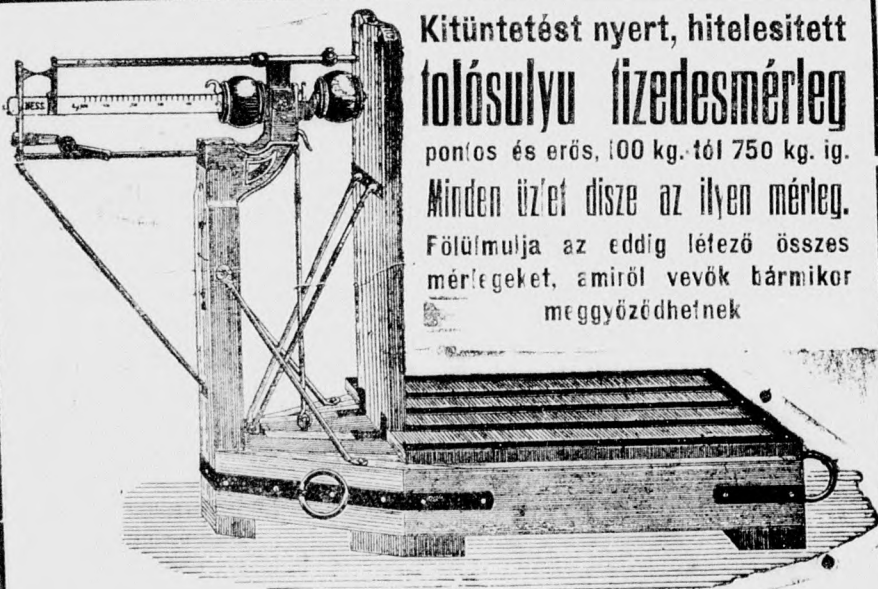
Vámörlés és csere a legjutányosabban eszközöltetik.

ÉRTESÍTÉS.

Saját termésű fehér és siller XX XX XX XX XX

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű
TÖRKÖLY és SZILVA pálinkát, édes italokat és erős RUMOT teához literenként kímérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,** Szegedi-utca.

Kitüntetését nyert, hitelesített **tolósúlyú lizedesmérleg** pontos és erős, 100 kg.tól 750 kg. ig. Minden üzlet díszé az ilyen mérleg. Fölülmulja az eddig létező összes mérlegeket, amiről vevők bármikor meggyőződhetnek

HALÁSZ Á. gépraktárban Makó, Kossuth utca, II. szám

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabban bevezettem a kőbányai világhírű

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT, amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógycélokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CZÉG
Kőbányai Polgári Söröző Társaság főraktára.

Rendkívüli feltűnést keltenek Pártos E. és Társa áruház

ujonnan bevezetett áruai, eddig nem létezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1	korona	98 fillér.
Női háló kabátok	1	"	98 "
Női háló ingek	1	"	98 "
Női nadrágok schiffonból	1	"	98 "
Női nadrágok pargetből	1	"	98 "
Diszes párnák	1	"	98 "
Schiffon alsók	1	"	98 "

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök, leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok, eredeti párisi modellek.

Gyászárukban állandóan nagy választék!
Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára.

Két jóforgalmu italmérési üzlet házzal együtt kedvező árban és kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Értekezni lehet Iritz Miksánál.

Kiadó hagymaföld

olcsó árban és kedvező fizetési feltételek. Szabadgyökérnek olcsóbb árban. **Joó Sándorral** Szunyog-utca 42. ujszám a

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz=pouder és kölniviz=szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselése:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u. 16. SZ. egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szereshető be az eredeti minőség.

Nyomatott a „Makói Független Újság” villanyerőre berendezett műintézetében Makón.